

GYAKORLATI ÚTMUTATÓ MOTOROS KISHAJÓ ÉS CSÓNAK VEZETÉSÉHEZ

Jelen tájékoztató kizárólag a Tisza és Maros folyók Szeged és Szeged környékén bejárható vízterületeinek (víziút) veszélyforrásairól, vízföldrajzi viszonyairól kíván információt adni.

A tájékoztató messze nem teljes körű. A Tisza és a Maros vízföldrajzi viszonyait az aktuális vízállási, vízlefolyási, vízsebességi és a meteorológiai jellemzői nagymértékben befolyásolják. A felsorolt jellemzők a hajózás körülményeire döntő hatással bírnak.

I. FOGALMAK

Völgymenet: a folyó forrásának irányából a torkolat irányába való közlekedés (folyásiránnyal megegyező)

Hegymenet: a folyó torkolatának irányából a folyó forrásának irányába való közlekedés (folyásiránnyal ellentétes)

Jobb part: a folyásiránnyal megegyezően nézve (völgymenetben) jobb oldali part.

Bal part: a folyásiránnyal megegyezően nézve (völgymenetben) bal oldali part.

Csónak: az emberi erővel hajtott - hajónak, kompnak, vízi sporteszköznek nem minősülő - vízijármű, amelynek testhossza nem haladja meg a kishajóra megállapított mértéket. Csónak továbbá az a szélérővel vagy gépi berendezéssel hajtott - hajónak, kompnak, vízi sporteszköznek nem minősülő - vízijármű is, amelynek hossza a 7,0 métert, névleges vitorlafelülete a 10 m²-t, illetőleg motorteljesítménye a 7,5 kW-t nem éri el. Nem minősül csónaknak az építése, berendezése és felszerelése alapján elsődlegesen nem hajózási tevékenység folytatására alkalmas - külön jogszabályban meghatározott - úszóeszköz;

Vízi sporteszköz: vízen való közlekedésre alkalmas, rendeltetésszerű használata esetén úszóképes és kormányozható, kedvtelési rendeltetésű, hajónak, kompnak, csónaknak nem minősülő vízijármű

Motoros vízi sporteszköz - olyan kishajó, amely saját gépi hajtással rendelkezik, alkalmas egy vagy több személlyel közlekedni és vízen siklásra, sportolásra szolgál (pl. waterbob, waterscooter, jetbike, jetski stb.).

Vitorlás vízi sporteszköz - a legalább 3 m² névleges vitorlafelületű sporteszköz;(Surf)

II. CSÓNAK KÖTELEZŐ FELSZERELÉS

- mentőmellény, a csónakban tartózkodó kiskorú (18. év alattiak), és úszni nem tudó felnőttek együttes számának megfelelően,
- a csónakban tartózkodó személyek számának és a csónak hajtásának megfelelő evező, de legalább 1 db
- 8A, 34B oltásteljesítménnyel rendelkező tűzoltó készülék, amennyiben a csónakban tűz- és robbanásveszélyes anyagot szállítanak,
- kézi, fehér fényű jelzőlámpa, tartalék izzóval és elemmel,
- a csónak üzemben tartójának nevét és lakcímét tartalmazó tábla, amelyet a csónaktesten jól látható helyen, tartósan rögzítve kell elhelyezni,
- legalább 1 liter űrmértékű kézi vízmerő eszköz (szapoly),

- kikötésre és horgonyzásra alkalmas, minimálisan 10 méter hosszúságú és megfelelő állapotú lánc vagy kötél,
- a csónak tömegének legalább 5%-ával egyenlő tömegű horgony.

III. FŐBB HAJÓZÁSI SZABÁLYOK

A csónak vezetője

Csónakot, nyilvántartásba vételre nem kötelezett vízi sporteszközt és gépi, illetve vitorlahajtás nélküli kishajót, ha jogszabály eltérően nem rendelkezik az vezethet, aki

- a) a 14. - gépi hajtású vízi jármű esetén 17. - életévét betöltötte
- b) úszni tud,
- c) a vezetésben kellő gyakorlattal rendelkezik,
- d) ismeri a Szabályzat rendelkezéseit és az igénybe vett vízterület sajátosságait.

A víziút korlátozásai

A vízi út korlátozott jellemzői következtében szükséges időszakra az átmeneti közlekedési rendet, továbbá az egyes vízterületek közlekedési rendjének a Szabályzatban nem érintett részletes helyi szabályait hajósoknak szóló hirdetményben a hajózási hatóság állapítja meg.

Csónak közlekedése

Találkozás, keresztezés

Ha csónakok, vízi sporteszközök vagy kishajók – kategórián belül - egymás útvonalát keresztezik, a jobbról érkezőnek van elsőbbsége.

A gépi erővel hajtott csónak vagy kishajó találkozáskor és keresztezéskor köteles kitérni az evezővel hajtott csónak, vízi sporteszköz útjából és - feltéve, hogy a víz szélessége és mélysége ezt lehetővé teszi - legalább 30 m távolságot tartani attól.

Kisgéphajók vagy motoros vízi sporteszközök találkozásukkor jobbra kell tartaniuk és bal oldaluk felől kell egymást elkerülniük.

A gépi erővel vagy evezővel hajtott csónak és kishajó találkozáskor és keresztezéskor köteles a vitorlával haladó csónak, vízi sporteszköz útjából kitérni.

A vitorlás csónak és vízi sporteszköz a találkozási és keresztezési szabályok alkalmazásában vitorlás kishajónak minősül. Ezekre az I. rész 6.03-bis cikkében foglaltakat kell alkalmazni.

Csónakkal, vízi sporteszközzel és kishajóval a partról vagy kikötőhelyről elindulni és menetirányt változtatni akkor szabad, ha az a vízi közlekedés más résztvevőit nem zavarja és vízben tartózkodó személyt nem veszélyeztet.

Csónakkal (kivéve a hajó csónakját), valamint kishajóval (kivéve a hajó kisgéphajóját) és vízi sporteszközzel a menetben levő

- a) nagyhajó útvonalát 500 m-en,
- b) gyorsjáratú nagyhajó útvonalát 1000 m-en belül keresztezni, és
- c) az ilyen hajókat hátulról 60 m-nél, továbbá oldalról - feltéve, hogy a vízi út méretei ezt lehetővé teszik - 30 m-nél kisebb távolságra megközelíteni tilos.

Ahol a vízi út méretei nem teszik lehetővé a 30 m távolság tartását, ott a nagyhajó elhaladásáig a part mellé - a lehető legközelebb - kell húzódn.

Azt a hajót, amely indulási szándékát hangjellel jelezte, menetben levő hajónak kell tekinteni.

Kikötött úszó létesítmény és a part közötti vízterületen, a kötelek, támdorongok, kikötői eszközök, a köteles komp kifeszített kötele alatt és közelében tartózkodni, illetve közlekedni tilos.

Vízben tartózkodó személyt - a mentés esetét kivéve – :

- a) vitorlás és evezős csónakkal, valamint vízi sporteszközzel legalább 10 m,
 - b) motorcsónakkal, motoros vízi sporteszközzel és kiscgéphajóval legkevesebb 30 m
- távolságban úgy kell kikerülni, hogy az a vízi jármű és a közelebbi part vagy az őt kísérő vízi jármű között maradjon. A vízben tartózkodót a vízi jármű közeledésére - szükség esetén - kiáltással is figyelmeztetni kell és a vízi jármű sebességét olyan mértékre kell csökkenteni, hogy az ne okozzon hullámozást a vízben tartózkodó közelében.

Ha az előírt megközelítési szabály betartása a vízterület méretei miatt nem lehetséges, akkor a vízben tartózkodó körüli 30 m sugarú kör területén legfeljebb 5 km/h sebességgel szabad elhaladni a vízben tartózkodó zavarása nélkül.

Alapvető hajózási szabály: menetben a hajómotort leállítani szigorúan tilos! Amennyiben nincs szükség a motor teljesítményére (hajtóerejére), de nem horgonyzunk le, ill. nem kötünk ki, a motort üresbe (készletlenti helyzetbe) kell tenni.

A hajómotort üresbe kell tenni például:

- mentés során amikor a mentendő személy már a hajó mellé ért és a hajóba be kell húzni,
- uszadék került a hajó alá,
- zátonyra futottunk,
- stb...

Biztonsági szabályok

Fürdés céljából a vízi járművet csak a vezető engedélyével szabad elhagyni.

A vízi járművet elhagyó fürdőzőt mindaddig követni kell - mentésre készletlenti -, amíg az nincs teljes biztonságban.

A menetben levő csónakban tartózkodóknak - a csóváló evezést (védlizés), illetve csáklázást végző személy kivételével - tilos állni.

A csónak vezetője a beszállás előtt köteles tisztázni, hogy a csónakban helyet foglaló személyek tudnak-e úszni és azok nyilatkozata, továbbá a Szabályzat rendelkezései alapján a mentőfelszerelés elhelyezéséről, továbbá alkalmazásra való készletlentiéről köteles gondoskodni.

A vízben levő (közlekedő vagy veszteglő) csónakban tartózkodó úszni nem tudó és kiskorú, valamint a vízi sporteszközön közlekedő minden személy köteles mentőmellényt viselni. A csónakban tartózkodók közül nyilatkozatot csak nagykorú személy tehet, kiskorú személy minden esetben köteles mentőmellényt viselni.

Hidak alatti áthaladás

A hidak alatt az arra kijelölt táblák között

IV. VESZÉLYEK A TISZÁN ÉS A MAROSON

A vízben való közlekedéshez ismerni kell a hajómotor kihajtásának (propellerének) merülési mélységét. Menetben ajánlott a mélységmérő használata és folyamatos szemmel tartása. 1,0 m-nél kisebb vízoszlop esetén ajánlott mélyebb vizek irányába hajózni.

Kőgátak (sarkantyúk)

A Tiszán több ponton ún. vízszabályozó művek, kőgátak (sarkantyúk) találhatók a mederben. Ezek a partról a meder középvonala irányába derékszögben vannak kiépítve. Hosszuk kb. 30-60 m. Kisvízszint esetében komoly veszélyt jelentenek mind a hajótestre, mind a hajómotor propellerére nézve. Ilyen kőgátak találhatóak az alábbi helyeken:

- 1 db a Tisza jobb partján a Foka ÖkoKikötő mólójától 20 m-re folyásiránynak lefelé,

- 1 db a Tisza bal partján az Öregkőrössy Halászcárdával (jobb parton) szemben és további 3 db folyásiránynak felfelé kb. 100 m-ként a torkolatig,
- 1 db a Tisza és a Maros torkolatban az összefolyásnál közepén, hossza egészen benyúlik a téli kikötő bejáratának vonaláig.
- Tisza belvárosi szakaszán a jobb partvonalon (szegedi oldal).

Homokzátonyok

A Tiszán nincsenek klasszikus homokzátonyok.

A Maroson már a torkolattól néhány 100 m-re is előfordulhatnak. A Maros homokzátonyai, homokpadjai elsősorban a folyó kanyarulataiban, az un. belső, kis ívek mentén jellemzőek, ahol a folyó lerakja hordalékát, de kisebb vízállásnál az egyenes szakaszokon is bárhol előfordulhatnak, akár folyamatosan, több kilométeren át.

A Maroson motoros kishajókkal igen lassan és óvatosan szabad csak közlekedni. Motoros kishajókkal ajánlott a homokzátonyok elkerülése érdekében a folyó sodorvonalában (un. nagy, külső íveken) közlekedni.

Parti kőszórások

Mind a Tiszán, mind a Maroson a part közelében, a nagy, külső íveken lehetnek partfal védő kőszórások, amelyek kikötésre alkalmatlanná teszik az adott partszakaszt, ill. veszélyt jelenthetnek a hajómotor kihajtására.

Part menti kikötési lehetőségek

Mind a Tiszára, mind a Marosra jellemző, hogy a partja igen iszapos, ezért kikötésre alkalmatlan. Kikötésre alkalmas helyek jellemzően a már messziről látszó homokos, kevésbé fás, tisztásos partszakaszok.

Kikötéskor ezekre a homokos partokra fel lehet lassan tolni a hajó orrát. Kikötési pont megválasztásánál számításba kell venni, hogy a hajót a folyó a sodrásiránynak megfelelően orral hegymenetbe (sodrással szembe) fordítja. A partra való kiállást követően a hajót a parton rögzíteni kell. **Figyelem! A hajózási szabályzat szerint fához kötni tilos!** A hajó rögzítéséhez a hajó orrához kikötött horgonyt kell alkalmazni. A horgony megfelelő rögzítéséről, tartásáról meg kell győződni. Figyelem! Egy komolyabb hullám a horgonyon lévő hajót úgy megdobhatja, hogy a horgony – elégtelen rögzítés esetén – kilazulhat, ami a hajó elszabadulásával járhat.

Vízen való horgonyzás

Horgonyozni a parttól közvetlen kapcsolat nélküli módon kizárólag a hajózási szabályzatban nem tiltott helyeken szabad a folyó vízföldrajzi és a hajó alkalmassági feltételeinek ismeretében.

A hely alkalmasságáról az alábbiak szerint kell dönteni:

- a hely és a hajózási szabályzat szerinti tiltások ismerete, pl. nincs tiltó tábla, nem vagyunk hajózó útban, stb...,
- vízföldrajzi viszonyok megismerése, a víz mélysége (milyen hosszú horgonykötélzet szükséges) a meder fajtája (iszapos, sziklás, kavicsos, stb.), aktuális vízállási adatok, áradó/apadó folyó (uszadék várható/nem várható),
- meteorológiai viszonyok (várható-e vihar, stb...)

Amennyiben a hely a kikötésre alkalmas a hajó orrához kötött horgonyt a megállapított hosszúságú kötélzettel ki kell dobni. A hajót a folyó orral a folyásiránnyal szembe fogja fordítani, majd a kötélzet megfeszül.

V. SZEGED KÖRZETÉBEN A TISZÁN ELŐFORDULÓ JELZÉSEK

Áthaladni tilos

táblák

vagy vörös fények

Az áthaladás engedélyezett

táblák

vagy zöld fények

Veszteglés tilos

Tilos horgonyozni

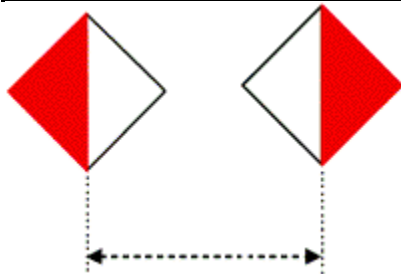
Tilos a parthoz kötni

Hullámzást kelteni tilos

A jelzett területen kívül áthaladni tilos (hídnyílásban és duzzasztómű nyílásában)

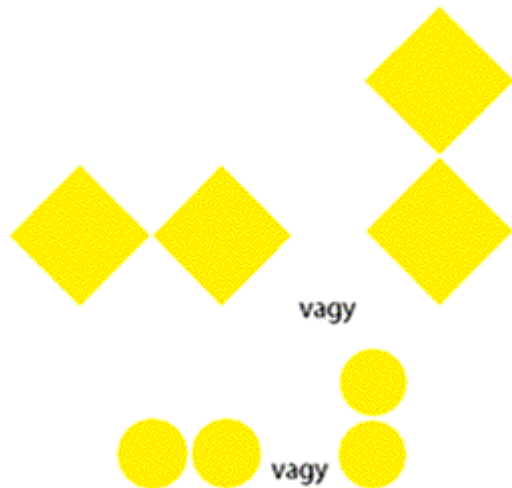

Ajánlott átjáró

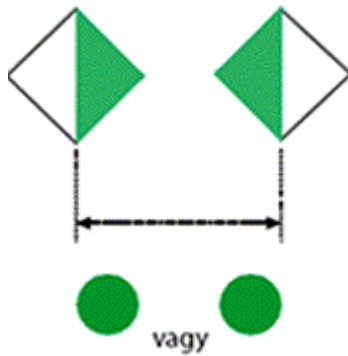
a) mindkét irányban

csak a megadott irányban (az ellenkező irányban az áthaladás tilos)

Ajánlatos a jelzett területen maradni (hídnyíláson és duzzasztómű nyílásán való áthaladásnál)

hajóút szétágazása (elhaladás mindkét oldalról lehetséges)

Szín: vörös/zöld.

Alak: rúd, csúcsjelzéssel.

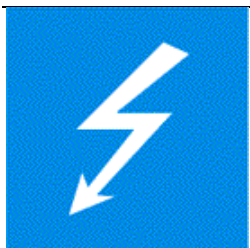
Csúcsjelzés: két, egymással csúcsával szembefordított fehér háromszög, amelyek közül a felső vörössel, az alsó zölddel keretezett.

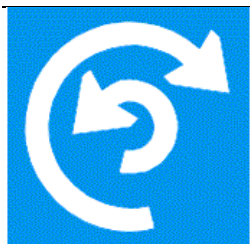
Motoros vízi sporteszköz közlekedése engedélyezett

Légvezeték átfeszítés

Fordítóhely

Szeged, 2017. április

a Foka ÖkoKikötő csapata